

Проф. др Снежана Соковић
Проф. др Станко Бејатовић

МАЛОЛЕТНИЧКО КРИВИЧНО ПРАВО

Крагујевац, 2009. године

Проф.др Снежана Соковић
Проф.др Станко Бејатовић

Проф. др Снежана Соковић
Проф. др Станко Бејатовић

МАЛОЛЕТНИЧКО КРИВИЧНО ПРАВО

Универзитет у Крагујевцу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Крагујевц,

2009.

МАЛОЕТНИЧКО КРИВИЧНО ПРАВО

Аутори:

Проф. др Снежана Соковић
Проф. др Станко Бејатовић

Издавачи:

Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Јована Цвијића 1, 34000 Крагујевац, телефон: (034) 306 513, 306 504, телефакс: (034) 306 540, е-пошта: facultyЖjura.kg.ac.yu
institutЖjura.kg.ac.yu, веб: http://institut.jura.kg.ac.yu

Рецензенти:

Проф.др Ивана Симовић-Хибер, Проф.др Драго Радуловић

За Издавача:

Проф. др. Предраг Стојановић

Штампа:

„Култура принт“. Београд

Тираж:

500 примерака

CIP – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

343. 91-053.6

343.224-053.6

343.8-053.6

СОКОВИЋ, Снежана

Малолетничко кривично право/ Снежана Соковић, Станко Бејатовић. -

Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2010 (Београд: Култура принт). -286 стр. ; 24 см

Тираж 500. - Прилози: стр 197-284.- Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-7623-009-9

1. Бејатовић, Станко (аутор)

а) Малолетнички криминалитет б) Малолетна лица - Кривичноправна заштита с) Кривичне санкције - Извршење - Малолетници

COBISS.SR-ID 173506572

Издавање књиге помогло Министарство за науку и технолошки развој
Републике Србије

СА Д Р Ж А Ј

Први део

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ О МАЛОЛЕТНИЧКОМ КРИВИЧНОМ ПРАВУ

1. Појам и начин правног регулисања Малолетничког кривичног права	15
2. Појам малолетника и старосне грнице малолетника и лица према којима се примењује Малолетничко кривично право	21
3. Искључење кривичних санкција према деци	24
4. Примена општих одредаба кривичног права и других општих прописа у малолетничком кривичном праву	28

Други део

КРИВИЧНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ МАЛОЛЕТНИКА

1. Криминалитет малолетника и друштвена реакција - опште карактеристике	33
1.1 Опште карактеристике малолетства	33
1.2. Криминалитет малолетника	34
1.3. Криминолошке карактеристике малолетних учиниоца кривичних дела	37
1.4. Карактеристике друштвене реакције на криминалитет малолетника	40
2. Кривично-правни статус малолетника	41
2.1. Општи историјски осврт	41
2.1.1. <i>Malitia supplet aetatem</i>	42
2.1.2. <i>Процена малолетничког разбора</i>	43
2.1.3. <i>Посебан кривичноправни положај малолетника</i>	44
2.2. Кривично правни статус малолетника у Србији - историјски осврт	45
2.3. Основни модели регулисања кривичноправног положаја малолетника	46
2.4. Основне карактеристике савременог кривичноправног статуса малолетника	48
2.4.1. <i>Узраст</i>	48
2.4.2. <i>Органи надлежни у поступку према малолетнику</i>	49
2.4.3. <i>Карактеристике кривичног поступка</i>	50
2.4.4. <i>Кривичне санкције за малолетнике</i>	51
2.4.5. <i>Алтернативне мере</i>	51

2.4.6. Диверзиони модели поступања	52
2.5. Међународни стандарди регулисања кривично- правног статуса малолетника	54
3. Кривичне санкције и мере које се изричу малолетницима	58
3.1. Васпитни налози	58
3.1.1. Појам, правна природа	58
3.1.2. Сврха васпитних налога	58
3.1.3. Услови примене васпитних налога	59
3.1.4. Врсте васпитних налога	60
3.1.5. Органи надлежни за примену васпитних налога	62
3.1.6. Избор васпитног налога	63
3.1.7. Трајање васпитних налога	63
3.2. Кривичне санкције	64
3.2.1. Појам	64
3.2.2. Врсте кривичних санкција за малолетнике (чл. 9. ЗМУКД)	65
3.2.3. Узраст учиниоца релевантан за изрицање кривичних санкција	66
3.2.4. Сврха кривичних санкција које се изричу малолетницима	67
3.2.5. Поступност у примењивању	68
3.2.6. Принцип законитости	68
3.2.7. Васпитне мере	69
3.2.7.1. Врсте и основне карактеристике	69
3.2.7.2. Избор васпитне мере	70
3.2.7.2.1. Оквирни критеријум за избор врсте васпитне мере	71
3.2.7.2.2. Општи критеријум за избор васпитне мере без обзира на врсту	71
3.2.7.2.3. Значај кривице у примени васпитних мера	73
3.2.7.3. Мере упозорења и усмеравања	76
3.2.7.3.1. Судски укор	76
3.2.7.3.2. Посебне обавезе	77
3.2.7.3.2.1. Појам и садржина	77
3.2.7.3.2.2. Врсте посебних обавеза	77
3.2.7.3.2.3. Избор посебних обавеза	79
3.2.7.3.2.4. Однос посебних обавеза и васпитних налога	79
3.2.7.4. Васпитне мере појачаног надзора	80
3.2.7.4.1. Појачани надзор од стране родитеља, усвојиоца или стараоца	80
3.2.7.4.2. Појачани надзор у другој породици	82
3.2.7.4.3. Појачани надзор од стране органа старатељства	83
3.2.7.4.4. Појачани надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитање и образовање малолетника	84
3.2.7.4.5. Посебне обавезе уз мере појачаног надзора	85
3.2.7.5. Заводске васпитне мере	86
3.2.7.5.1. Упућивање у васпитну установу	86

3.2.7.5.2. Упућивање у васпитно-поправни дом	87
3.2.7.5.3. Условни отпуст код упућивања у васпитну установу и васпитно-поправни дом	89
3.2.7.5.4. Упућивање у посебну установу за лечење и оспособљавање	89
3.2.7.6. Обустава извршења изречене васпитне мере и замена изречене васпитне мере другом васпитном мером	90
3.2.7.7. Поновно одлучивање о васпитним мерама	94
3.2.7.8. Изрицање васпитне мере за кривична дела извршена у стицају	95
3.2.7.9. Давање података о изреченим васпитним мерама	96
3.2.8. Казна малолетничког затвора	97
3.2.8.1. Изрицање казне малолетничког затвора	98
3.2.8.2. Трајање казне малолетничког затвора	100
3.2.8.3. Одмеравање казне малолетничког затвора	101
3.2.8.4. Одмеравање казне малолетничког затвора за кривична дела у стицају	102
3.2.8.5. Условни отпуст	103
3.2.8.6. Застарелост извршења казне малолетничког затвора	104
3.2.8.7. Рехабилитација код казне малолетничког затвора	106
3.2.9. Престанак васпитне мере услед изрицања казне малолетничког затвора или затвора	107
3.2.10. Дејство васпитних мера и казне малолетничког затвора	108
3.2.11. Евиденција о изреченим васпитним мерама и казни малолетничког затвора	110
3.2.12. Давање података из казнене евиденције о осудама на казну малолетничког затвора	110
3.2.13. Примена мера безбедности према малолетницима	111
3.2.14. Примена кривичноправних одредаба о малолетницима на пунолетна лица	113
3.2.14.1. Изрицање кривичних санкција пунолетним лицима за кривична дела која су учинили као малолетници	113
3.2.14.2. Изрицање васпитних мера млађим пунолетним лицима	116

Трећи део

СУДСКИ ОРГАНИ И КРИВИЧНИ ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

A. ПОЈАМ, ЗАКОНСКО РЕГУЛИСАЊЕ И ЛИЦА ПРЕМА КОЈИМА СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОДРЕДБЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА	121
B. СУДСКИ ОРГАНИ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА	126
V. ТОК КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА	129
1. Основне одлике кривичног поступка према малолетницима	129
1.1. Особености поступка у односу на његову архитектуру и јавност	129

1.2. Особености поступка у односу на органе који учествују у поступку	132
1.3. Особености поступка у односу на лице према коме се води поступак	134
2. Ток поступка према малолетницима	139
2.1. Опште напомене о току поступка према малолетницима	139
2.2. Покретање поступка и контрола покретања поступка	139
2.2.1. Надлежност за покретање поступка, начела и контрола покретања поступка	139
2.2.2. Условно одлагање покретања кривичног поступка према малолетнику	144
2.2.3. Орган унутрашњих послова као субјекат покретања кривичног поступка према малолетнику	147
2.3. Припремни поступак према малолетнику	150
2.4. Поступак пред већем за малолетнике и одлуке већа за малолетнике	162
2.5. Правни лекови у поступку према малолетницима	168
Г. НАДЗОР НАД ИЗВРШЕЊЕМ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА, ОБУСТАВА ИЗВРШЕЊА И ИЗМЕНА ОДЛУКЕ О ВАСПИТНИМ МЕРАМА	172
1. Надзор суда над спровођењем мера	172
2.. Обустава извршења одлуке о васпитним мерама и измена одлуке о васпитним мерама	173

Четврти део

ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА И МЕРА ИЗРЕЧЕНИХ МАЛОЛЕТНИЦИМА

1. Примена васпитних налога	178
2. Извршење кривичних санкција изречених малолетницима	178
2.1. Правни оквир и релевантни међународни стандарди	178
2.2. Основни принципи извршења кривичних санкција према малолетницима	180
3. Извршење васпитних мера	182
3.1. Опште карактеристике	182
3.2. Извршење мера упозорења и усмеравања	184
3.3. Извршење васпитних мера појачаног надзора	187
1. Појачани надзор од стране родитеља или стараоца	187
2. Појачани надзор у другој породици	188
3. Појачани надзор од стране органа старатељства	189
4. Појачани надзор уз дневни боравак у установи за васпитање и образовање	190
3.4. Извршење заводских васпитних мера	190
1. Основне карактеристике извршења заводских васпитних мера	191
2. Упућивање у васпитну установу	193
3. Упућивање у васпитно-поправни дом	195
4. Упућивање у посебну установу за лечење и оспособљавање	199

5. Извршење казне малолетничког затвора	200
5.1. Извршење мера безбедности изречених малолетницима	202
5.2. Помоћ после извршене заводске васпитне мере и казне малолетничког затвора	203

Пети део

**ЗАШТИТА МАЛОЛЕТНИХ ЛИЦА ОШТЕЋЕНИХ
У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ**

1. Кривична дела код којих се примењују посебне одредбе о заштити малолетних лица као оштећених у кривичном поступку	210
2. Састав судских већа	211
3. Надлежност за покретање и начин покретања кривичног поступка	211
4. Надлежност за спровођење истраге	212
5. Учешће специјализованих службеника органа унутрашњих послова	212
6. Посебна заштита оштећеног малолетног лица	213
6.1. Посебан третман оштећеног малолетника	213
6.2. Ограниченост броја саслушања оштећеног малолетника	214
6.3. Употреба техничких средстава приком саслушања малолетника	214
6.4. Могућност саслушања малолетника у стану или другој просторији .	214
6.5. Забрана суочења малолетника и окривљеног лица	215
6.6. Обавезност пуномоћника	215
6.7. Обазривост поступања приком препознавања	216
6.8. Хитност поступка	216
4. Примена одредаба ЗКП	216

Шести део

ПРИЛОЗИ:

1. ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ВОЂЕЊА КОНТРОЛНИКА И СПИСА ИЗВРШЕЊА ВАСПИТНИХ МЕРА	219
2. ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ О ИЗРИЧЕНИМ ВАСПИТНИМ МЕРАМА И КАЗНИ МАЛОЛЕТНОЧКОГ ЗАТВИРА	221
3. ПРАВИЛНИК О КУЋНОМ РЕДУ ВАСПИТНО-ПОПРАВНОГ ДОМА	223
4. ПРАВИЛНИК О КУЋНОМ РЕДУ КАЗНЕНО-ПОПРАВНОГ ЗАВОДА ЗА МАЛОЛЕТНИКЕ	257
5. ПРАВИЛНИК О ИЗВРШЕЊУ ВАСПИТНИХ МЕРА ПОСЕБНИХ ОБАВЕЗА	299
ЛИТЕРАТУРА	307